

Oponentský posudek diplomové práce Evy Znamenáčkové
Opozitnost v jazyce a (českém) jazykovém obrazu světa

Před více než deseti lety upozornil I. Němec na to, jak důležité jsou pro kognitivní vědu, („která rekonstruuje modely poznání světa v různých etapách vývoje a u různých kultur“) „jevy protikladné“; kol. Znamenáčková jim - jistě inspirována i Němcem - věnovala diplomovou práci.

Nahlíží tyto jevy širokým úhlem pohledu, se zaujetím a v opoře o rozsáhlou odbornou literaturu. Přehled literatury ovšem není – a to je třeba ocenit, protože to nejen v diplomových pracích nebývá vždy samozřejmé – jen soupisem existujících poznatků o problému; diplomantka dokáže dosavadní poznatky vybírat, hierarchizovat je a ústrojně zapojit vše relevantní do linie vlastního výkladu, poučeně a s nadhledem (i kritickým).

Nebudu zde reprodukovat, z čeho autorka v diplomové práci vychází, jaké poznatky o sledovaném problému uvádí ani to, k čemu dospěla při analýze svého materiálu – to obstará při představení své práce diplomantka sama.

Zdůraznit bych ale chtěla funkčnost (a užitečnost) kombinace lexikálně sémantického hlediska a hlediska / přístupu kognitivně kulturního: v diplomové práci se jasně ukazuje, jak se tyto dva přístupy mohou doplňovat s užitekem a na jak mnohdy překvapující dimenze problému – právě proto, že jsou užity jako hlediska komplementární - poukazují.

Diplomovou práci jsem četla s potěšením – a nemám k ní žádné podstatnější otázky. Snad jen: nebylo by na místě (např. na s. 21 v souvislosti s morfologickou příznakovostí a na s. 23 v souvislosti s morfologickou polaritou) učinit poznámku o chápání morfologie v britské (Lyons, Cruse) a naší jazykovědě? Jsou ony „předpoklady soudržnosti textu“ (s. 53) založené na protikladných vztazích („text by měl mít začátek i konec, postava by měla mít svou minulost i budoucnost, krajina by měla mít své ‘nahore a dole’ a tak dále“) stejného řádu? Je opravdu na místě řadit k tzv. směrovým opozitům (s. 17) např. výrazy „vpředu x vzadu“? A jak je to v této souvislosti se „směrovostí“ předložek nad x pod? A ještě: charakterizuje-li autorka svá zjištění o analyzovaných textech jako „nahlédnutí“ (s. 4), mohla by stručně zmínit, co ještě by v nich bylo možné – právě zorným úhlem opozitních vztahů – vidět, kdybychom se podívali „hloub“?

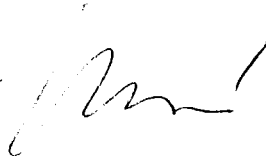
Svým zpracováním splňuje diplomová práce v každém ohledu požadavky kladené na odborné vyjadřování (a „technicky“ je na velmi dobré úrovni).

Závěr:

Kol. Znamenáčková napsala zralou práci, která více než naplňuje požadavky kladené na práce diplomové. Domnívám se, že práci je možné předložit (po příp. úpravách, jejichž nutnost / zbytnost prokáže obhajoba) jako práci rigorózní – a bylo by na místě, aby autorka vybrané části své práce publikovala.

13. září 2006

Alena Macurová

Návrh klasifikace: výborně. Možno (po příp. úpravách – viz výše) předložit jako rigorózní práci.